

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

Το ΕΛΙΑΜΕΠ – Πρόγραμμα Νοτιοανατολικής Ευρώπης, σε συνεργασία με το Ίδρυμα Konrad-Adenauer – Γραφείο Ελλάδας και Κύπρου και με την Μονάδα Ερευνών Κοινής Γνώμης και Αγοράς του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, σχεδίασαν και υλοποίησαν μία Πανελλαδική έρευνα κοινής γνώμης σε τυχαίο και αντιπροσωπευτικό δείγμα, για τις ελληνο-αλβανικές σχέσεις. Η έρευνα υλοποιήθηκε 15-21 Απριλίου 2024 σε δείγμα 1165 ατόμων, 17 ετών και άνω.

Επιστημονικά υπεύθυνοι της έρευνας ήταν οι: **Ιωάννης Αρμακόλας**, Αναπληρωτής Καθηγητής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και Κύριος Ερευνητής και Επικεφαλής του Προγράμματος Νοτιοανατολικής Ευρώπης του ΕΛΙΑΜΕΠ, και **Γιώργος Σιάκας**, Επίκουρος Καθηγητής του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και Διευθυντής Ερευνών της Μονάδας Ερευνών Κοινής Γνώμης και Αγοράς του Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Βασικά συμπεράσματα:

Από τα αποτελέσματα της έρευνας κοινής γνώμης συμπεραίνεται ότι, σε σχέση με προηγούμενες έρευνες, υπάρχει στασιμότητα ή επιβάρυνση στα διμερή και πολιτικά θέματα. Η έρευνα επίσης αποτυπώνει την έντονα αρνητική στάση και ανησυχία της ελληνικής κοινής γνώμης σε σχέση με το ζήτημα Μπελέρη και τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας. Αντίθετα, σε σχέση με προηγούμενες έρευνες, υπάρχει σημαντική βελτίωση στους δείκτες που καταγράφουν τις κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας και μεταξύ Ελλήνων και Αλβανών, καθώς και στην εικόνα των Αλβανών στην ελληνική κοινή γνώμη.

Πιο συγκεκριμένα:

- Υπάρχει βελτίωση της εικόνας της Αλβανίας στην Ελλάδα, αλλά οι αρνητικές απόψεις παραμένουν πλειοψηφικές. Σχετικά με τις διμερείς σχέσεις υπάρχει μικρή επιβάρυνση, αλλά πλειοψηφικά κυριαρχούν οι ουδέτερες γνώμες.
- Τόσο στο θέμα Μπελέρη όσο και για το σεβασμό των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία και για το κράτος δικαίου στην γείτονα οι απόψεις της κοινής γνώμης στην Ελλάδα είναι ιδιαίτερα αρνητικές για την αλβανική πλευρά. Η κοινή γνώμη αναγνωρίζει ότι οι τρίτες χώρες είχαν μάλλον ουδέτερη στάση στο θέμα Μπελέρη.
- Πολύ θετικές απόψεις, που βαίνουν συνεχώς βελτιούμενες, υπάρχουν για τις κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις μεταξύ των δύο πλευρών. Συντριπτικά θετικές είναι οι απόψεις για την αλβανική μετανάστευση στην Ελλάδα.
- Η ελληνική κοινή γνώμη είναι μάλλον αμφίσημη σχετικά με το θέμα της ένταξης της Αλβανίας στην ΕΕ.

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

1. ΓΕΝΙΚΑ ΠΕΡΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ: ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΕΕ, ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΕΙΤΟΝΕΣ

Με ποιες χώρες θα πρέπει να καλλιεργήσει σχέσεις η Ελλάδα:

Οι ερωτηθέντες υποδεικνύουν ότι η Ελλάδα πρέπει να καλλιεργήσει στενότερες σχέσεις στο μέλλον με τις χώρες της ΕΕ (55%), και ακολούθως τις ΗΠΑ (20%). Περίπου 1 στους 10 πιστεύει ότι η Ελλάδα πρέπει να καλλιεργήσει στενότερες σχέσεις με τη Ρωσία, ποσοστό που στην διαχρονική του εξέλιξη σταθεροποιείται στο 14%, από 24,5% που παρατηρήθηκε το 2017.

Αίσθηση απειλής:

Όσον αφορά στη χώρα που αποτελεί τη μεγαλύτερη απειλή για την Ελλάδα, οι ερωτηθέντες απαντούν ότι αυτή είναι η Τουρκία. Τα ποσοστά όσων βλέπουν την Τουρκία ως απειλή έχουν μειωθεί συγκριτικά με το 2019 και το 2021. Η αίσθηση απειλής από την Αλβανία είναι σχεδόν μηδενική (0,5%).

Στάσεις για γειτονικές χώρες:

Η θετικότερη άποψη εντοπίζεται για τη Σερβία και σε μικρότερο βαθμό για τη Βουλγαρία, ενώ αρνητική άποψη υπάρχει για την Τουρκία, την Αλβανία και τη Βόρεια Μακεδονία. Οι απόψεις για το Ισραήλ είναι μοιρασμένες.

Στάσεις για τη Συμφωνία των Πρεσπών:

Η έρευνα δείχνει σαφή επιβάρυνση των στάσεων σχετικά με τη Συμφωνία των Πρεσπών, με το ποσοστό των θετικών και μάλλον θετικών κρίσεων να υποχωρεί στο 28,5% το 2024, από 35,5% το 2019. Αξίζει να σημειωθεί ότι η έρευνα διεξήχθη πριν τις εκλογές στη Βόρεια Μακεδονία και τις γνωστές δηλώσεις της νεο-εκλεγείσας Προέδρου και του μελλοντικού Πρωθυπουργού της χώρας.

2. ΥΠΟΘΕΣΗ ΜΠΕΛΕΡΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΗΝ ΑΛΒΑΝΙΑ: ΕΠΙΒΑΡΥΝΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ

Ενημέρωση σχετικά με την υπόθεση:

Σχεδόν ένας στους δύο (47%) δηλώνει πολύ ή αρκετά ενημερωμένος για την υπόθεση Μπελέρη.

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

Υποστήριξη των ελληνικών θέσεων στο θέμα:

Σε γενικές γραμμές οι ερωτώμενοι έχουν την άποψη ότι οι τρίτες χώρες και η ΕΕ κράτησαν κατά βάση ουδέτερη στάση στο θέμα. Πιο συγκεκριμένα, οι ερωτώμενοι σε ποσοστό 56% θεώρησαν η ΕΕ κράτησε ουδέτερη στάση, ενώ τα ποσοστά της ουδέτερης στάσης ήταν 43,5% για τη Γερμανία, 39,5% για τη Γαλλία, 50,5% για τις ΗΠΑ και 45,5% για τη Ρωσία. Μόλις 3% των ερωτώμενων θεωρεί ότι η Ρωσία υποστήριξε τις ελληνικές θέσεις στο θέμα Μπελέρη, ενώ το υψηλότερο ποσοστό υποστήριξης θεωρείται ότι προήλθε από τη Γαλλία, με 21% των ερωτώμενων να θεωρούν ότι υποστήριξε την Ελλάδα στο θέμα Μπελέρη.

Σημασία θέματος Μπελέρη:

Περίπου 2/10 (18,5%) δηλώνει πως το ζήτημα Μπελέρη αποτελεί το πιο σημαντικό ζήτημα στις σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας, ενώ δύο στους τρεις (66%) θεωρούν ότι υπάρχουν άλλα πιο σημαντικά ζητήματα.

Δημοσιογραφική κάλυψη του θέματος Μπελέρη

Ένας στους δύο ερωτώμενους (50%) θεωρούν ότι υπήρξε μικρή ή καθόλου κάλυψη του θέματος Μπελέρη, ενώ το ποσοστό αυτών που θεωρούν ότι η κάλυψη ήταν ικανοποιητική ή μεγάλη φτάνει στο 37,5%. Σχεδόν δύο στους τρεις ερωτώμενους (63%) θεωρεί ότι η δημοσιογραφική κάλυψη στην Ελλάδα έδωσε έμφαση στην ελληνική οπτική, και μόλις ένας στους δέκα (12%) θεωρεί ότι η δημοσιογραφική κάλυψη στην Ελλάδα ήταν αντικειμενική.

Αντιλήψεις για τη δικαιοσύνη στην Αλβανία:

Η συντριπτική πλειονότητα των ερωτώμενων (άνω των 8/10) έχει αρνητική ή μάλλον αρνητική άποψη για τη δικαιοσύνη στην Αλβανία. Πιο συγκεκριμένα, το 56% των ερωτώμενων θεωρεί ότι η δικαιοσύνη δεν είναι ανεξάρτητη και αμερόληπτη, ενώ το 25% θεωρεί ότι μάλλον δεν είναι ανεξάρτητη και αμερόληπτη. Εντούτοις, σε ποσοστό 42% οι ερωτώμενοι φαίνονται να γνωρίζουν ότι η ΕΕ έχει δώσει πράσινο φως για έναρξη ενταξιακών διαπραγματεύσεων, μετά από ικανοποιητική πρόοδο στη μεταρρύθμιση του κράτους δικαίου.

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΑΛΒΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΜΕΡΗ ΘΕΜΑΤΑ: ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΜΕΝΟΥΝ

Στάσεις για την Αλβανία γενικά:

Οι θετικές κρίσεις απέναντι στην Αλβανία αυξήθηκαν στο 19,5%, από 15,5% το 2019. Όμως οι ουδέτερες και αρνητικές κρίσεις παραμένουν πολύ περισσότερες: 42% ουδέτερες και 37,5% αρνητικές.

Αντιλήψεις για τις διμερείς σχέσεις:

Υπάρχει μικρή επιβάρυνση των αντιλήψεων για τις διμερείς σχέσεις μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας. Το ποσοστό αυτών που θεωρούν ότι οι σχέσεις είναι κακές αυξήθηκε σε 23%, από 18% το 2019. Το ποσοστό αυτών που θεωρούν καλές τις σχέσεις μειώθηκε αντίστοιχα. Το μεγαλύτερο ποσοστό, ένας στους δύο ή 48%, θεωρεί ότι οι διμερείς σχέσεις είναι ουδέτερες (ούτε καλές, ούτε κακές).

Αντιλήψεις για τη σημασία των καλών σχέσεων με την Αλβανία:

Εντούτοις, υψηλά ποσοστά συγκεντρώνουν οι απόψεις που θεωρούν ότι είναι σημαντικό να διατηρεί η Ελλάδα καλές σχέσεις με την Αλβανία: Σχεδόν ένας στους δύο (46,5%) θεωρούν πολύ σημαντικό να υπάρχουν καλές σχέσεις, ενώ ένας στους τρεις (33%) θεωρούν ότι είναι κάπως σημαντικό. Μόλις ένας στους πέντε (20%) θεωρούν λίγο ή καθόλου σημαντικό να έχει η Ελλάδα καλές σχέσεις με την Αλβανία.

Στάσεις για το θέμα των Τσάμηδων:

Η πληροφόρηση για το θέμα των Τσάμηδων έχει υποχωρήσει, από 58,5% το 2019 σε 47,5% το 2024. Μεταξύ αυτών που έχουν κάποια σχετική πληροφόρηση, υπάρχει σαφής μείωση του ποσοστού αυτών που θεωρούν ότι το θέμα των Τσάμηδων αποτελεί εμπόδιο στην ανάπτυξη των διμερών σχέσεων. Το ποσοστό αυτών που θεωρούν το θέμα εμπόδιο υποχώρησε από 68,5% το 2019 στο 55% το 2024.

Στάσεις για το θέμα του σεβασμού των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία:

Όπως και σε προηγούμενες έρευνες, η πλειονότητα των ερωτηθέντων θεωρεί ότι η αλβανική κυβέρνηση δεν κάνει σεβαστά τα δικαιώματα της ελληνικής μειονότητας στην Αλβανία. Πιο συγκεκριμένα, 7 στους 10 ερωτηθέντες (70%) δεν θεωρεί ότι γίνονται σεβαστά. Στην έρευνα του 2019 το ποσοστό ήταν υψηλότερα, στο 78%. Η αρνητική άποψη για το σεβασμό των δικαιωμάτων της ελληνικής μειονότητας υψηλά ποσοστά στις περισσότερες δημογραφικές ομάδες της έρευνας, με εξαίρεση την ηλικιακή ομάδα 17-34.

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

Στάσεις για τα θέματα της Βορείου Ηπείρου:

Μείωση πληροφόρησης υπάρχει και για τα θέματα της Βορείου Ηπείρου: από 40% το 2019 σε 33,5% το 2024. Η πληροφόρηση είναι ιδιαίτερα χαμηλή στις ηλικίες 17-34, ενώ είναι αισθητά υψηλότερη στις ηλικίες 55+ και μεταξύ ερωτώμενων που αυτοπροσδιορίζονται ως δεξιοί ή κεντρο-δεξιοί. Μεταξύ των ερωτώμενων με κάποια πληροφόρηση για το θέμα, υπάρχει μια μικρή αποφόρτιση του θέματος ως ζήτημα πόλωσης μεταξύ Ελλάδας και Αλβανίας. Πιο συγκεκριμένα, το ποσοστό αυτών που θεωρούν το θέμα ως μια εκκρεμότητα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής ή ως μιας σημαντικής προτεραιότητας στις διμερείς σχέσεις μειώθηκε από 44% το 2019 σε 41% το 2024. Έχουν αυξηθεί επίσης οριακά το ποσοστό αυτών που θεωρούν το θέμα μέρος της ελληνικής ιστορίας (38%) και τη Βόρεια Ήπειρο απλώς τμήμα της αλβανικής επικράτειας (13%).

4. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ: ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ

Γνώμη για τους Αλβανούς:

Υπάρχει αύξηση κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες στις θετικές στάσεις απέναντι στους Αλβανούς εν γένει. Ποσοστό 57% έχει θετική άποψη, ενώ το 2019 το ποσοστό ήταν 47,5%. Οι αρνητικές στάσεις βρίσκονται πλέον μόλις στο 6,5%.

Αλβανική μετανάστευση και οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας:

Περισσότεροι από 3 στους 4 ερωτώμενους (77,5%) θεωρούν ότι οι Αλβανοί μετανάστες συνέβαλαν στην οικονομική ανάπτυξη της Ελλάδας. Το ποσοστό είναι κατά 13% υψηλότερο από αυτό του 2019. Οι θετικές κρίσεις εκτείνονται σε όλες τις δημογραφικές ομάδες της έρευνας.

Οι Αλβανοί μετανάστες ως πιθανή απειλή για την Ελλάδα:

Περισσότεροι από 8 στους 10 ερωτώμενους (82,5%) απορρίπτουν την άποψη ότι οι Αλβανοί μετανάστες συνιστούν απειλή για την Ελλάδα. Το αντίστοιχο ποσοστό στην έρευνα του 2019 ήταν 74%. Η άποψη ότι οι Αλβανοί μετανάστες δεν αποτελούν απειλή εκτείνεται σε όλες τις δημογραφικές ομάδες της έρευνας.

Ενσωμάτωση των παιδιών Αλβανών μεταναστών στην ελληνική κοινωνία:

Σχεδόν 9 στους 10 ερωτώμενους (87,5%) θεωρούν ότι τα παιδιά των Αλβανών μεταναστών είναι πλήρως ενσωματωμένα στην ελληνική κοινωνία. Η άποψη αυτή θέμα εκτείνεται σε όλες τις δημογραφικές ομάδες της έρευνας.

Ελληνική Κοινή Γνώμη και Στάσεις για την Αλβανία, τους Αλβανούς και τις Ελληνο-Αλβανικές Σχέσεις

Ποια χώρα επωφελήθηκε από τις διμερείς οικονομικές σχέσεις:

Υπάρχει σημαντική αύξηση του ποσοστού των ερωτώμενων που βλέπουν αμοιβαία οικονομικά οφέλη και για τις δύο χώρες από τις οικονομικές σχέσεις που αναπτύχθηκαν την τελευταία τριακονταετία. Το 2024 ποσοστό αυτό είναι 53%, ενώ στην έρευνα του 2019 ήταν 34%. Πρόκειται για αύξηση 19 ποσοστιαίων μονάδων της άποψης ότι και οι δύο χώρες είχαν οφέλη. Στις προηγούμενες έρευνες υπήρχε διάχυτη η αντίληψη ότι η Αλβανία επωφελήθηκε περισσότερο από την Ελλάδα.

5. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ: ΑΜΦΙΣΗΜΕΣ ΣΤΑΣΕΙΣ

Υποστήριξη ένταξης της Αλβανίας στην ΕΕ:

Το ποσοστό αυτών που υποστηρίζουν προσωπικά την ένταξη της Αλβανίας στην ΕΕ μειώθηκε κατά 4,5% και διαμορφώθηκε στο 47,5%. Τα ποσοστά υπέρ και κατά είναι μοιρασμένα, με βραχεία κεφαλή για τις αρνητικές στάσεις, δηλαδή αυτών που προσωπικά δεν υποστηρίζουν την ένταξη της Αλβανίας στην ΕΕ. Οι νεότερες ηλικιακές ομάδες, οι ερωτώμενοι με υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο καθώς και όσοι κατατάσσουν τους εαυτούς τους στην κεντροαριστερά εμφανίζονται αισθητά θετικότεροι στην προοπτική ένταξης της Αλβανίας στην ΕΕ.

Εκτίμηση για το χρονισμό ένταξης της Αλβανίας στην ΕΕ:

Περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους (53%) θεωρούν ότι η Αλβανία θα γίνει μέλος της ΕΕ σε έως δέκα χρόνια – πιο συγκεκριμένα 15,5% “βλέπει” ένταξη σε 1-5 χρόνια και 37,5% σε 5-10 χρόνια. Μόλις περίπου 1 στους 10 (11,5%) θεωρούν ότι η Αλβανία δεν θα γίνει ποτέ μέλος της Ένωσης.

Επιθυμία για το χρονισμό ένταξης της Αλβανίας στην ΕΕ:

Περισσότερο του ενός στους δύο ερωτώμενους (55,5%) θα ήθελαν να δουν ένταξη της Αλβανίας μέσα στα επόμενα δέκα χρόνια – 30% σε 1-5 χρόνια και 25,5% σε 5-10 χρόνια. Το ποσοστό αυτό υψηλής επιθυμίας ένταξης έχει αυξηθεί κατά 5,5% σε σχέση με αντίστοιχη έρευνα του 2019. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι το ποσοστό ισχυρής επιθυμίας για ένταξης στην επόμενη δεκαετία φτάνει στο 67% μεταξύ των ερωτώμενων πολύ υψηλού μορφωτικού επιπέδου, μεταξύ των νέων 17-34 ετών και μεταξύ των κεντροαριστερών ψηφοφόρων. Το ποσοστό των ερωτώμενων που δεν θα επιθυμούσε την ένταξη της Αλβανίας στην ΕΕ είναι μόλις 17,5%.